

T.Y.B.Com. (Sem-VI)

June-2023

Business Economics - VI

(Time: 3 Hours)

(Marks: 100)

Please check whether you got the right question paper.

- N.B.:**
1. All questions are compulsory.
 2. Figure to the right indicate full marks.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1.A) Select the right answers and rewrite the statements (Any 10) (10)

1. _____ explained the basis of international trade in terms of factor endowments.
 - a) David Ricardo
 - b) Heckscher and Ohlin
 - c) Adam Smith
 - d) Barry wind
2. _____ occur because of the factor price differences in the two countries.
 - a) Revenue Difference
 - b) Opportunity cost
 - c) Cost differences
 - d) profit
3. The offer curve of a country is determined by -----.
 - a) price of exports
 - b) price of imports
 - c) Supply price
 - d) relative prices of two commodities
4. Which one of the following is an argument for free trade?
 - a) Protects domestic industries.
 - b) Promotes self-sufficiency.
 - c) Helps diversification of industries.
 - d) Promotes efficient allocation of world resources.
5. The reduction in domestic consumption due to imposition of quotas results in -----.
 - a) Increase in government revenue
 - b) Increase in consumer's surplus
 - c) Loss of social welfare
 - d) Increase in social welfare.
6. Which of the following is not a type of international economic integration.
 - a) Economic Union
 - b) Customs Union
 - c) Fiscal Union
 - d) Single Market
7. Which of the following agreements deals with trade in services?
 - a) GATS
 - b) TRIPs
 - c) TRIMs
 - d) GATT

8. Balance of payment is defined as-----
 a. An annual report of all the imports and exports of a country in a year
 b. A record of the flow of income from India to other countries
 c. A systematic record of all economic transaction between the residents of a country and residents of foreign countries during given period of time
 d. Record of transactions.
9. A position of disequilibrium in balance of payment exists when -----
 a. The demand for foreign exchange exceeds its supply.
 b. The supply of foreign exchange remains same
 c. Both supply and demand for foreign exchange are equal
 d. The supply for foreign exchange is rising.
10. Hedging operation helps the participants to-----
 a) Purchase foreign exchange b) Sale foreign exchange
 c) Cover the risk. d) Cover free goods
11. The intersections of the demand and supply curves of foreign exchange determine-----
 a) Fixed rate of exchange
 b) Flexible rate of exchange
 c) Equilibrium rate of exchange
 d) Managed rate of exchange
12. Speculation in the foreign exchange market means buying and selling foreign currency with the aim of -----
 a) covering market b) making profit
 c) making trade d) making near price

Q.1. B) State whether the following statements are True or False. (Any 10) (10)

1. The comparative cost theory is not applicable to the real world.
2. Factor abundance results in low factor cost.
3. International trade increases welfare of only importing countries.
4. A commercial trade policy is a government policy.
5. Infant industries need protection from foreign competition.
6. To generate employment within the country is the objective of Tariffs.
7. Balance of payment includes only invisible services.
8. The monetary measures are indirect methods of correcting disequilibrium in BOP.
9. The Agreement on TRIMS covers copyright and related rights.
10. The geographical coverage of the foreign exchange market is limited.
11. The spot rate is determined by the demand for and supply of a currency.
12. Exports are not a major source of supply of foreign exchange.

Q.2 Attempt any two of the following.

(15)

- a) Bring out the limitations of Ricardian theory of comparative cost.
- b) Describe in detail Net barter terms of trade and Gross barter terms of trade.
- c) Explain the various types of gains from trade.

Q.3 Attempt any two of the following.

(15)

- a) Discuss the arguments in favour of protection policy.
- b) Examine the effects of tariffs.
- c) Describe the different types of non- tariff barriers.

Q.4 Attempt any two of the following:

(15)

- a) Explain the structure of balance of payments.
- b) Discuss the direct measures to correct disequilibrium in balance of payments.
- c) Describe WTO agreements on TRIPs and TRIMs.

Q.5 Attempt any two of the following.

(15)

- a) Explain the determination of equilibrium exchange rate.
- b) Discuss absolute and relative version of purchasing power parity theory.
- c) Describe managed flexibility exchange rate system in India.

Q.6 Write short notes on any four of the following:

(20)

- a) Factor intensity and factor abundance criteria.
- b) Factors affecting terms of trade.
- c) Brexit
- d) Causes of disequilibrium in balance of payments
- e) Functions of foreign exchange market
- f) Spot and forward rate

मराठी रुपांतर

वेळ : ३ तास

गुण- १००

सूचना-

- १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१) अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. (कोणतेही १०) (१०)

१. ----- यांनी घटक देणगीच्या आधारावर अंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे स्पष्टीकरण केलेले आहे.
 अ) डेव्हिड रिकार्डो ब) हेक्शन्नर आणि ओह्लिन
 क) अँडम स्मिथ (Adam Smith) ड) बारी विंड
२. ----- हा दोन देशांच्या घटक किंमत फरकामुळे निर्माण होतो .
 अ) प्राप्ती फरक ब) संधी खर्च
 क) खर्च फरक ड) फायदा
३. देशाचा प्रस्ताव वक्र हा _____ वर निर्धारित असतो.
 अ) निर्यात किंमतीवर ब) आयात किंमतीवर
 क) दोन वस्तुंच्या सापेक्ष किंमतीवर ड) पुरवठा किंमतीवर
४. खालील पैकी कोणता एक युक्तिवाद हा मुक्त व्यापाराच्या बाजूचा युक्तिवाद आहे.
 अ) स्वदेशी उद्योग संरक्षण ब) स्वयंपूर्णता प्रोत्साहन
 क) उद्योगांच्या विविधीकरणास मदत ड) जागतिक संसाधनाच्या कार्यक्षम वापरास प्राधान्य
५. कोटा लादल्यामुळे स्वदेशी उपभोगात घट होते परिणामतः _____ होते.
 अ) शासकीय महसुलात वाढ ब) उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्यात वाढ
 क) सामाजिक कल्याणात घट ड) सामाजिक कल्याणात वाढ
६. अंतरराष्ट्रीय आर्थिक एकात्मिकरणाचा खालील पैकी कोणता एक प्रकार नाही.
 अ) आर्थिक संघ ब) आयात संघ
 क) वित्तीय संघ ड) एकल बाजार
७. खालीलपैकी कोणता करार सेवांमधील व्यापाराशी संबंधित आहे?
 अ) जी. ए.टी.एस. (GATS) ब) ट्रिप्स (TRIPs)
 क) ट्रिम्स (TRIMs) ड) जी.ए.टी.टी (GATT)

८. व्यवहारतोलाची व्याख्या पुढील प्रमाणे करता येते.

- अ) एखाद्या देशाचा एका वर्षातील सर्व आयात व निर्यातीचा वार्षिक अहवाल
- ब) भारतापासून इतर देशांना होणाऱ्या उत्पन्नाच्या प्रवाहाची नोंद
- क) दिलेल्या मर्यादित वेळेत स्वदेशी आणि विदेशी रहिवाशी यांच्यामधील सर्व आर्थिक व्यवहारांची नोंद
- ड) व्यवहारांची नोंद

९. जेव्हा-----तेव्हा व्यवहारतोलात असमतोल स्थिती असते .

- अ) परकीय विनिमयाची मागणी ही पुरवठ्या पेक्षा जास्त असते.
- ब) परकीय विनिमय पुरवठा स्थिर असतो
- क) परकीय विनिमयाची मागणी ही पुरवठा दोन्ही समान असतो
- ड) परकीय विनिमयाचा पुरवठा हा वाढत असतो.

१०. व्यवहार रक्षण(हेजिंग) प्रक्रिया व्यवहारात सहभागी असलेल्यांना _____ साठी मदत करते.

- अ) परकीय विनिमय खरेदी
- ब) परकीय विनिमय विक्री
- क) धोके नियंत्रण
- ड) मोफत वस्तू नियंत्रण

११. परकीय विनिमयाच्या मागणी आणि पुरवठा वक्राचा छेदनबिंदू _____ निश्चित करतो.

- अ) स्थिर विनिमयदर
- ब) लवचिक विनिमयदर
- क) संतुलित विनिमयदर
- ड) व्यवस्थापकीय विनिमयदर

१२. परकीय विनिमय बाजारातील सद्दा म्हणजे परकीय चलनाची ----- च्या उद्देशाने कलेली खरेदी-विक्री.

- अ) बाजार काबीज करणे
- ब) नफा मिळविणे
- क) व्यापार करणे
- ड) जवळ किंमत करणे

प्र.१) ब) पुढील वाक्य चूक की बरोबर ते सांगा . (कोणतेही १०)

(१०)

१. तुलनात्मक खर्च सिद्धांत हा वास्तव जगाला लागू पडत नाही.
२. घटक विपुलतेमुळे घटक खर्च कमी होतो.
३. अंतरराष्ट्रीय व्यापार फक्त आयात देशांच्या कल्याणात वाढ करतो.
४. व्यावसायिक व्यापार धोरण हे शासनाचे धोरण आहे.
५. परकीय स्पर्धेपासून बाल उद्योगांना संरक्षणाची गरज असते.
६. देशांतर्गत रोजगार निर्मिती हे प्रशुल्काचे उद्दिष्ट आहे.
७. व्यापारतोलत फक्त अदृश्य सेवांचा समावेश होतो.
८. व्यवहारतोलातील असंतुलन दूर करण्याचे मौद्रिक उपाय ही अप्रत्यक्ष पद्धती आहे.
९. ट्रीम्स करारात स्वामित्वाधिकार आणि संबंधित अधिकाराचा समावेश होतो.
१०. परकीय विनिमय बाजाराचे भौगोलिक क्षेत्र मर्यादित आहे.
११. हजर दर हा चलनाच्या मागणी पुरवठ्यावरून ठरतो.
१२. परकीय विनिमयाच्या पुरवठ्याचा निर्यात हा मुख्य स्रोत नाही.

2.) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) रिकडो यांच्या तुलनात्मक खर्च सिद्धांताच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- ब) व्यापाराच्या निव्वळ वस्तु विनिमय अटी आणि व्यापाराच्या स्थूल वस्तु विनिमय अटीचे तपशीलवार वर्णन करा.
- क) व्यापारापासून प्राप्त होणाऱ्या लाभांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

3.) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) संरक्षण धोरणाच्या बाजूच्या युक्तिवादांची चर्चा करा.
- ब) प्रशुल्काच्या परिणामांचे परिक्षण करा.
- क) जकातेतर अडथळ्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.४) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) व्यवहारतोलाची रचना स्पष्ट करा.
- ब) व्यवहारतोलातील असंतुलन दूर करणाऱ्या प्रत्यक्ष उपायांची चर्चा करा.
- क) जागतिक व्यापार संघटनेच्या व्यापारा संबंधित बौद्धिक संपदेचा हक्क (TRIPS) आणि व्यापारा संबंधित गुंतवणूक विषयक उपाय करार (TRIMS) थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.५) खालील पैकी दोहोंची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) संतुलित विनिमयदराचे निर्धारण स्पष्ट करा.
- ब) खरेदी शक्ती समता सिद्धांताच्या सापेक्ष व निरपेक्ष स्वरूपाची चर्चा करा.
- क) भारतातील व्यवस्थापित लवचिक विनिमयदर पद्धतीचे वर्णन करा.

प्र.६) खालील पैकी कोणत्याही चौघांवर(०४) टिपा लिहा.

(२०)

- अ) घटक तीव्रता आणि घटक विपुलता निकष
- ब) व्यापार अटींवर परिणाम करणारे घटक.
- क) ब्रेकझीट (Brexit)
- ड) व्यवहारतोलातील असमतोलाची कारणे.
- ई) परकीय विनिमय बाजाराची कार्ये.
- फ) हजर आणि वायदा विनिमय दर
